

A SZOLGÁLAT ÚTJÁN

Nemeshegyi Zoltán

4. Fiatal felnőttek konfliktushelyzetei mint kihívás

(Az előző számokban megkezdett sorozat folytatása)

A fiatal felnőttek konfliktushelyzetei kihívást jelentenek az egyén, az egyház és a társadalom részére. A konfliktusokat hat fő csoportra osztom:

- Világnézeti konfliktusok
- Pályaválasztás
- Párválasztás
- Gyermekvállalás
- Házassági krízis
- Elválás

4.1. VILÁGNÉZETI KONFLIKTUSOK

4.1.1. Konfliktusok szülők és gyermekek között

Az egymást váltó generációk között mindig is volt feszültség. Ez abból adódott, hogy az eltérő tapasztalatok eltérő szemléletmódhoz vezettek a mindennapi élet és az ideológiai kérdések megítélésében. Gyakori jelenség, hogy a vidékről városba kerülő fiatal más környezetbe, más kultúrába kerülve elveszíti szülei hitét, látását, világnézetét. A világnézeti konfliktusok mindig az élet apró kérdéseinek másként való megítélésében jelentkeznek, és így ez nem csupán elméleti kérdés. Napjainkban az is előfordul, hogy hitetlen szülők gyermekei hívő környezetbe kerülve istenfélökké lesznek. Ez szintén összeütközést jelent a szülőkkel. A mai magyar társadalom felnőtt generációja, ha formailag vallásos is, gyakorlatilag Isten nélkül él. Az anyagelvűség vezérli, ezért nem tud lelki támaszt nyújtani a felnövő új generációnak. A szülők felelősségére nézve idézek néhány sort *Novák Józsefnek* a *Békehírnök* 1998. október 11-i számában megjelent „Valóban” című cikkéből:

„Egyre gyakrabban hangoztatott félelmünk, miszerint gyermekeinkre nagyobb hatással vannak mások, mint mi, szerető szülei – alaptalan. A magyar származású amerikai szociológus, George Barna legfrissebb felmérései szerint a serdülők 78 %-ára még mindig szülei gyakorolják a legnagyobb hatást. A baráti kör befolyása a második, amivel vetekszik sokuknál a vallásos háttér elvárásaival a tágabb család, és az iskolai környezet (tanárok, nevelők).

A lelkipásztor, a pap, az éppen divatos zene és tévéprogramok a határlista végére kerültek. A felsorolás legeslegvégén találjuk a hivatásos hatásvadászok választott és válogatott csapatát, politikusainkat.” Ezek a felmérések ugyan az Egyesült Államokban készültek, de úgy gondolom, hogy alapjában hasonló a helyzet a mai magyar társadalomban is.

Érdekes lenne egy olyan felmérés, amely azt mutatná, hogy a lelkes gyermeke a szülőben anyát-apát, vagy inkább papot lát. Ez közelebb vezetne ahhoz, hogy jobban megértsük a „papgyerekeket”.

4.1.2. Konfliktusok az iskolában

Az iskolában a tanár-diák viszony meghatározó világnézeti kérdésekben is. A tanár a felnőtt, a tanult, az, akinek a kezében a hatalom van, amelynek birtokában sokszor egyeduralkodóvá válik az általa képviselt világnézet. A diáknak, ha más véleménye van is, legtöbb esetben nem vállalja a tanárral való nyílt konfrontációt. Maguk között azonban a diákok nyíltan elmondják ellenvéleményüket is. Ezekben a vitákban legtöbbször az otthonról magukkal hozott ideológiát képviselik. Hogyan oldhatja a szülő becsületesen azt a feszültséget, amely egy ateista tanár és keresztyén szülő kettős neveléséből adódik?

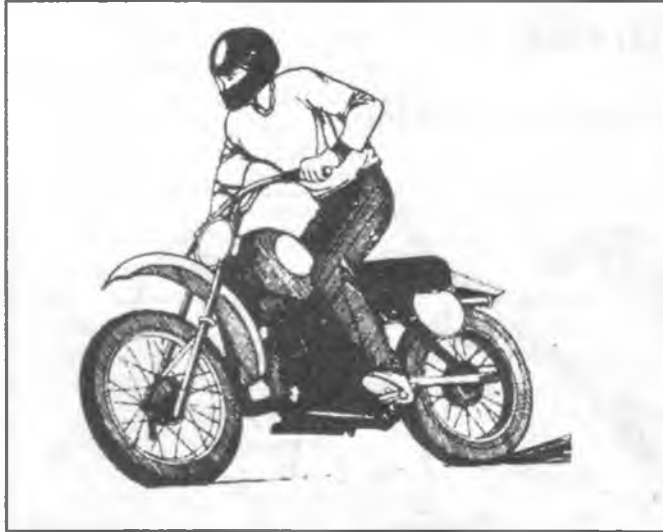
(Egy édesanya gyermeke kérdésére, hogy miért mondja a tanár bácsi, hogy nincs Isten, így válaszolt: Azért, mert ő még nem találkozott vele.)

4.1.3. Konfliktusok a munkahelyen

A munkahelyen már nem annyira meghatározó a főnök világnézete, mint az iskolában a tanaré, de sokan saját érdekében óvakodnak a főnökkel való ideológiai összeütközéstől. A munkatársak egymás között azonban gyakran beszélgetnek olyan kérdésekről, melyeket a napi politikai események, újságok, folyóiratok, tévéműsorok vetnek föl. Ezekkel kapcsolatban legtöbbször nyíltan elmondják véleményüket, melyben világosan tükröződik világnézetük. Az elmúlt évtizedekben voltak, akik titokban tartották hitüket.

Hogy igazából mennyire lehetett titokban tartani, az más kérdés.

Azonban nemcsak szavaikkal, hanem magatartásukkal és munkaerkölcükkel is képviselnek egy ideológiát. Ez gyakran összeütközéshez vezet. (Ha pl. nem vesz részt a munkatársak italozásában, trágár viccelődésében, esetleg lopásában, nagyon hamar ellenségnek tekintik.)

4.1.4. Polgári szolgálat vagy katonai szolgálat?

Néhány évvel ezelőtt ez még nem sok fiatal részére volt kérdés, hiszen törvény írta elő a sorköteles katonai szolgálatot. Csupán néhány közösség (pl. nazarénusok, Jehova-tanúi) tagjai tagadták meg a fegyveres szolgálatot, vállalva a börtönbüntetést is. A keresztyén egyházak, közöttük a baptista egyház is azt hirdette a Róma 13 alapján, hogy a felsőbbségnek való engedelmességbe tartozik a fegyveres szolgálat is. Azt mindvégig éreztük, hogy az egyházi hitelvi állásfoglaláson túl, minden egyes sorkötelesnek személyes lelkiismereti kérdés is a z engedelmesség. Mindenesetre könnyebbnek látszik a döntés akkor, amikor nincs igazi választási lehetőség. Ma a fiatal felnőttek előtt valóságos alternatívaként áll különböző polgári szolgálatokban teljesíteni a haza iránti kötelességet. Ma, ha hosszabb időt jelent is, úgy tűnik, hogy ez a könnyebb ellenállás, ezért megvan a veszélye, hogy kényelmi szempont is szólhat a polgári szolgálat mellett. Tovább bonyolítja a dolgot, hogy egy hívő ember jó lelkiismerettel nem hivatkozhat lelkiismereti okra, ha a döntését kényelmi szempont motiválta. Nem könnyű ebben a kérdésben sem olyan segítséget adni a fiatal felnőtteknek, amely nem akarja közvetlen módon befolyásolni, hanem abban ad segítséget, hogy meghozhassa személyes döntését. Vannak, akik úgy vetik fel a kérdést, hogy megteheti-e egy hívő ember, hogy másoktól elvárja a haza (benne az ő személyes) fegyveres védelmét, míg ő nem kész erre.

E dilemmát a hivatásos katonaság sem fogja megoldani, csupán akkor úgy vetődik fel majd a kérdés, hogy hívő ember vállalhat-e olyan hivatást, amelyben adott esetben ölni kell.

4.2. PÁLYAVÁLASZTÁS

Jóllehet a pályaválasztás témája és problematikája már serdülőkorban elkezdődik, hiszen az embernek 13 évesen kell eldönteni, hogy milyen középiskolába jelentkezik, de még a

középiskola befejezése is a legritkább esetben jelenti egyúttal a pályaválasztás lezáródását.

Sok fiatalnál igazán csak ekkor kezdődik. Milyen hivatást, munkakört válasszon? A környezet nagyon gyakran azt sugallja, válassz olyan munkakört, ahol sok pénzt kereshetsz. Nagyon könnyen áldozatul eshet a fiatal az ilyen csábításnak, egy-egy sok pénzt ígérő ajánlatnak.

Az ilyen ajánlatok egy részéről kiderül, hogy sajnos egyszerűen csalásról van szó, aminek következménye: csalódás.

Vannak olyan fiatalok is, akiknek közvetlen ismeretségi körében komoly hivatást végző emberek élnek, s akik példája hat a felnövekvő ifjúra, és maga is szívesen indulna ugyanabba az irányba. Persze a jó példa el is rettenthet, éppen azért, hogy a szülő vagy ismerős olyan magas fokon műveli hivatását, hogy az ifjú úgy érzi, hogy számára ez reménytelen vállalkozás lenne. Máskor egy-egy szép hivatás nehézségeit is láthatják a közeli hozzátartozóknál, s ez töri le lelkesedésüket. Mindenesetre azt tapasztalom, hogy azoknál jelenti a legkisebb konfliktust a pályaválasztás, ahol fokozatosan formálódik ki a saját jövőképe, és minden korban megkapják a koruknak megfelelő segítséget ehhez családtól, egyháztól és társadalomtól.

4.2.1. *Konfliktust jelenthet, ha a szülők, vagy rokonok akarnak pályát választani gyermekeiknek.*

Sok a pályatévészett ember az ún. engedelmes gyermekek között, akik elfogadták a környezet indítását, és elég tehetségesek voltak ahhoz, hogy érdeklődési körükön kívül eső ismereteket is példásan el tudtak sajátítani, azonban így soha nem érezték a munka igazi örömét, mert az számukra csak leküzdendő akadály vagy pénzkeresési lehetőség, tehát szükséges rossz.

4.2.2. *Konfliktust jelenthet, ha a maga által választott pálya vagy iskola elérhetetlenné válik túlzásfolttsága vagy egyéb ok miatt.*

Ilyen lehet, ha ideológiai okok miatt nem nyer felvételt, vagy a szülők anyagi helyzete nem teszi lehetővé a tanulást. Ezekben az esetekben a társadalom is felelős

4.3. PÁRVÁLASZTÁS

Kultúránkban ma már nem jellemző, hogy a szülő közvetlen módon választana házastársat felnőtt gyermekének, de ez korántsem jelenti a dolog problémamentességét. Ha közvetlenül nem is akarja a szülő akaratát érvényesíteni, de példája hat. Sajnos, a rossz példa hamarabb.

4.3.1. *Megházasodni vagy egyedül maradni?*

Így hangzott a kérdés, még néhány évtizeddel ezelőtt. Mára bonyolultabb lett a képlet. Sokan egy arany középutat képzelnek el az élettársi vagy alkalmi kapcsolatok választásával. Úgy vélik, nem kell egy életre lekötni magukat valakihez, s nem is sejtik, hogy a probléma ezzel nincs megoldva. Sokszor az élettársak is minden területen ugyanazzal az igényvel lépnek fel, mintha házastársak lennének. Ezt a másik nem köteles így érezni, s máris kész a konfliktus.

A rosszul sikerült házasságokban gyakran társas magányban él az ember, de még gyakrabban elválnak vagy különköltöznek. Az az ifjú, aki ilyen családban nőtt fel, eleve úgy indul, hogyha nem sikerül a házasság, elválunk, és ez a burkolt prognózis gyakran bekövetkezik.

4.3.2. Házasság előtt állók tanácsolása

A házasság előtt állókkal kapcsolatban elkövethetjük azt a bűnt, hogy nem lelkigondozzuk őket (Jak 4:17). Lehet, hogy álszeméremből nem merünk velük beszélni, vagy úgy gondoljuk, hogy ez a szülők feladata, a szülők pedig úgy, hogy őket sem készítette föl senki. Ugyanakkor a környezet terjeszti a maga felvilágosító propagandáját, ami merőben más, mint a bibliai erkölcs. A mi feladatunk a lelkigondozás. Igaz, hogy ma már gazdag keresztyén szakirodalom foglalkozik ezzel a kérdéssel, azonban szomorú tapasztalat, hogy nemigen olvassák fiataljaink az effajta irodalmat. Így nekünk kell azokat elolvasni, az Igével egybevetni, és készen lenni arra, hogy a felvetődő kérdésekre válaszolni tudjunk, sőt, hogy olyan jó kapcsolatot építsünk ki fiataljainkkal, hogy merjenek kérdezni, merjenek nekünk beszélni ilyen irányú problémáikról. A lelkipásztor elé általában akkor kerül a kérdés, amikor már a menyegzői előkészületek folynak. Ez már szinte késő a lelkigondozásra. Mégis mit tehetünk, mit mondhatunk ilyenkor? Tőlem is megkérdezte jegyesoktatáson a nem hívő férfi: Valóban nem lehet boldog a felemás házasság? Válasz: a boldog házasságban lelki, testi és szellemi szempontból összeillő emberek találhatnak egymásra. Ha a három feltétel közül csak kettő van meg, ha csak testi és szellemi közös élményeik lesznek, együtt maradhatnak, de sohasem lesz teljes a harmónia. Mert nem lesz közös lelki élményük, nem tudnak együtt imádkozni, Igét olvasni. Olyan ez, mintha egy hárommotoros gépnek csak két motorja működik.

Lelkigondozói alapelv őszintén szólni, de a döntést nem átvállalni. Nem kényelemből tesszük ezt, hanem mert ez szolgálja a kérdező javát.

4.3.3. Jegyesoktatás

Dr. Hézsér Gábor, A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyvében azt írja:

„A házasságot kötő párnak össze kell egyeztetnie a két különböző családból származó örökséget” (300.o.). Alkalmam volt Hézsér Gábortól azt is megtudni, hogy a lelkigondozó ebben miként tud segíteni. Elmondta, hogy a jegyeseknek egy-egy lapot ad, és megkéri őket, rajzolják le családfájukat. A rajz után szóbeli kiegészítés következik, melyben megtudhatják egymásról, ha eddig nem tudták volna, honnan származik leendő társuk. Milyen vidékről, milyen családból, volt-e a családban elválás, öngyilkosság, s ha igen, milyen sűrűséggel. Természetesen nemcsak a negatívumoknak kell elhangzani ahhoz, hogy értékelni tudják a leendő házastársuk rokonságát, mert a két rokonság is házasodik. Egyébként a család büszkeségei előbb ismertek. Jó, ha a terhes örökséggel is megismerkedik a házasságba induló. A szerelmes fiatal nemigen változtatja meg érzelmeit egy-egy negatív információ alapján (ha mégis így lenne, akkor legfőbb ideje, hogy ez megtörténjen), viszont így olyan ismeret birtokába jut, amely elővigyázatosabbá teheti, pl. ha társa családjában előfordult öngyilkosság, akkor az esetleges „viccelődő” fenyegetést is

komolyabban kell venni. A családfa fölrajzolása és megbeszélése azóta nekem is gyakorlatommá vált, és nagy segítség a jegyesoktatásban. Volt eset, amikor jelenlétemben tudták meg a fiatalok, hogy mindkettőjük családjában előfordult öngyilkosság. Nagy megkönnyebbüléssel vették tudomásul, hogy a másik családjában is történt már ilyen, és ezt nem kell tovább titkolniuk. Egy válófélben levő fiatalasszony arra hivatkozott, hogy az egész rokonságában nem volt egyetlen házasság, amely ne végződött volna válással. Vajon tudta-e ezt a férje, mikor feleségül vette? A gyakorlatias jegyesoktatás nagy segítség lehet, azonban még jobb, ha már jóval korábban, ifjúsági órák keretében készítjük fiataljainkat a keresztyén házasságra.

4.4. GYERMEKVÁLLALÁS – CSALÁDTERVEZÉS

A fiatal házások számára nagyon fontos kérdés, hogyan szabályozhatja a hívő ember a születendő gyermekek számát. Melyek azok az eszközök, melyek a keresztyén ember

sámára elfogadható eszközök a családtervezésben. Talán könnyebb lenne azt megfogalmazni, hogy milyen eszközt nem engedhet meg magának. Lássunk most két nagyszerű példát Gyökössy Endre: *Ketten – hármásban* című könyvéből. (1994. 108–110): *Kétgyermekes diplomás nő: Nem vagyok reprodukáló organizmus, szülőgép, ember vagyok, tudományos ambícióim is vannak, a harmadikat már nem vállalom. Direkt lelkigondozás lett volna, ha megkísérli rábeszélni bibliai, lélektani vagy demográfiai alapon. Mivel régi ismerőse volt, emlékeztette: Imola kislánya öt évesen, Magdi fia tizenhat évesen halt meg. Ha csak két gyermeket vállalnak, utód nélkül maradtak volna.*

Harminc éven felüli asszony, akinek már van két egészséges lánya, de útban van a harmadik, akit el akar vetetni. Már várja az orvos, de előbb még beszél a lelkésszel is. A férje rábizta a döntés felelősségét, munkatársai kinevetik, és az asszony már öregnek vallja magát. Egy kérdéssel fordul felé a lelkigondozó: Előbb nézzen be a szoptatós anyák termébe, és aztán menjen el nőgyógyászhoz! Az eredmény: két kislány után kislány, az apa hihetetlenül büszke csemetéjére, a lányok totóztatják kisöccsüket, plusz az édesanyának egy

pszichés alapon kezdődő asztmája a terhesség ideje alatt tökéletesen elmúlt.

A magam részéről teljesen egyetértek Gyökössy Endre módszerével a direktívákat nem adó, saját döntésre biztató lelkipozózással. Egy megállapítása azonban kérdést vet fel bennem. Azt mondja idézett művében, hogy minél több gyermeke van valakinek, annál több lehetősége, hogy nem bomlik föl házassága. Indoklásul egy statisztikát ismertet, miszerint: „Magyarországon a felbontott házasságok 44,2 %-a gyermektelen, 34,3 %-a egy gyermekkel bomlik fel, 14,8 %-a kettő

gyermekkel bomlik fel, 4,1%-a három gyermekkel bomlik fel, 2,6 %-a négy gyermekkel bomlik fel. Tehát a gyermekek száma ilyen módon még a házasságot is védheti.” (1994. 110). Úgy gondolom, hogy ennek az is oka lehet, hogy Magyarországon több az egy-két gyermekes család, mint a három vagy több gyermekes. Az viszont egyértelmű, hogy a gyermektelen házasságok aránya nem olyan magas, mint az elválasztási arányszámuk. A gyermekes házasságokban tehát több összetartó erő van, mint a gyermektelenekben. Az azonban tény, hogy a gyermek nem mindig tartja össze a házasságot, még ha sok van is belőle.

Olykor gúnyos, esetleg cinikus megjegyzéseket hallunk azokra, akik több gyermeket vállalnak. Ez nem helyes, de az sem, ha a nagycsaládosok szólnának lenézően a kevesebb gyermekeket vállalókra. Ha hitben vállaljuk, nem kérkedünk, de kisebbségi érzésünk sem lesz.

4.5. HÁZASSÁGI KRÍZIS

Napjainkban nagyon sok válással találkozunk. Az emberek nehezen viselik el egymást. Hiányzik a megértés, önzők és nem szeretnek alkalmazkodni. Házasságok kötetlenek sokszor rossz alappal, elhamarkodottan. Másoknál jól indul, de valahol megreked és sokszor szét is esik. Sajnos egyre sűrűbb jelenség ez gyülekezeteinkben is. Mi a teendő? A legjobb megoldás a megelőzés lenne és a folyamatos tanítás. Kérdés ebben az esetben: a megromlott kapcsolatokkal mit tudunk kezdeni? Be kell vallani, hogy mi talán nem sokat, de Istennél semmi sem lehetetlen. A párok gondozása ilyenkor nagyon fontos. Ezek az emberek keresik a megoldást, a megoldás pedig Isten akaratában van.

Ha a résztvevők készek rendezni kapcsolatukat Istennel és egymással, elkerülhető a válás tragédiája. Ha azonban ezt nem vállalják, és mégis bekövetkezik, a lelkipozóznak akkor sem szabad lemondani az érintettekről.

Az első házassági krízisek a házasság első éveire esnek. Gyökössy Endre *Ketten – hármashan* című könyvében a következőket írja az első évek válságairól (1994. 52–53):

„El és össze: ez a két igekötő jellemzi a jól induló házasságot. Sok mindentől és mindenkitől kell lélekben olykor fizikailag is elszakadniuk, hogy összeforhassanak...

Az első évekre eső válások magas százalékának azok a szülők és »jóakarók« is okai, akik ezt nem veszik komolyan.”

Rendszerint a házasság első éve alatt születik meg az első gyermek. Hézszer Gábor a következőt írja erről: „Az első gyermek születése nemcsak a családtagok számának növekedését jelenti, hanem funkcióbővülést is a pár számára. A páros kapcsolatból hármashan kapcsolat lesz.” (Hézszer, 260.)

4.6: ELVÁLTAK

Mivel a válás komplex problémakör, így a benne érintett valamennyi résztvevő lelkipozózása szükséges (elvált pár, gyermekek, nagyszülők, rokonság, gyülekezet).

4.6.1. Az elvált pár lelkipozózásának szempontjai

- Tisztázni kell, hogy a válás bűn
- Nincs abszolút vétlen fél a válásban
- Törekedni kell a kölcsönös megbocsátásra egymás felé, rokonok felé, más érintettek felé
- Amennyiben van lehetőség rá, rendezni kell a kapcsolatot

– Végleges döntés esetén elsődleges szempontnak kell tekinteni a továbblépéssel kapcsolatban

- Lehetőség szerint biztosítani kell a feleknek a visszavezető utat Istenhez és a gyülekezethez

4.6.2. A gyermekek lelkipozózásának szempontjai

- Meg kell őket győzni arról, hogy nem ők a válás okozói
- Meg kell őket győzni, hogy ha sebeket kaptak is ugyanolyan értékesek
- Biztatni kell őket a szüleik megkülönböztetés nélküli szeretetére

4.6.3. Nagyszülők, rokonság lelkipozózásának szempontjai

- Tisztázni kell, hogy a válás bűn
- Nincs abszolút vétlen fél, még az ő rokonuk sem, sőt talán még maguk sem
- Törekedni kell a kölcsönös megbocsátásra
- A még nyitott kérdéseket tisztázva meg kell előzni a feszültségek esetleges elmérgesedését

4.6.4. Gyülekezet lelkipozózásának szempontjai

- A válást, ha már bekövetkezett, preventív módon kell alkalmazni az esetleges későbbi hasonló esetek megakadályozása érdekében
- Tisztázni kell, hogy a válás bűn, a bűnt a gyülekezet elítéli
- Az elváltaknak nyújtson a gyülekezet segítő kezet
- A válás okozta gyülekezeten belüli feszültségeket tisztázni kell

(Folytatjuk)